СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 220. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 8-го листопаду 1945. No. 220. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, November 8, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ВИСЛІД ОСІННИХ ВИБОРІВ НЕ ДАЄ ПОКАЗЧИКА ЗМІНИ ПАРТІЙНОЇ СИЛИ

На підставі дотеперішних вістей про вислід виборів у поодиноких стейтах і муніципалах, призбираних пресовими агенціями, не можна прийти до висновку, котра з обох великих американських політичних партій зискала на силі від часу попередних виборів зперед двох літ.

У Ню Йорку, після 12 літ урядування мейора Фіорела Ля Гвардії, який не пробував кандидувати вчетверте, вийшов переможцем велитенською більшістю кандидат демократичної партії Вилйем О'Двайер. Він відніс перемогу над двома противниками, а це републиканської партії і незалежної групи, більшістю 685,000 голосів. Такої більшости не мав ще ні один кандидат на посадника в історії міста.

З інших виборів замітна є кандидатура Ричарда Т. Френкенстіна на посадника в Дітройті тому, що він віцепрезидент Конгресу Промислових Організацій. Він, як подають останні звідомлення, веде перед у непокінчених ще обрахунках. — У Бостоні переміг уже вчетверте посадник Джеймс М. Корлі, який є теж конгресменом з Демократичної партії. — У Питсбургу, в стейті Пенсилвенія, переможцем вийшов демократ Дейвид Л. Лоренс. — У Клівленді, Огайо, веде перед при обрахунках демократичний кандидат на посадника Тамес Е. Борк. — У повіті Весчестер під Ню Йорком більшість виказують кандидати Републиканської партії. — У Бофало й Сиракюз, у стейті Ню Йорк, пебемогли републиканці, в Олбені перемогли демократи. — У стейті Конетикат, републиканці вибрали посадника в Ню Гейвен і в Гартфорді, а в Бриджпорті вийшов соціяліст, який займає цей уряд від 1933 р.

У місцевости Іст Патерсон, в стейті Ню Джерзі, вибрали демократа Роберта Брета до міської ради, хоч він помер перед перед 3 тижнями. Це сталося тому, що його імя було поміщене на лісті Демократичної партії, і на підставі закона вже не було часу це імя зчеркнути.

БОРОТЬБА В КОНҐРЕСІ ЗА ДОКУМЕНТИ З ПЕРЛ ГАРБОР.

Републиканські конґресмени Ґергард і Кіфе вийшли з закидами в палаті репрезентантів, що департамент війни десь затратив документи в справі несподіваного нападу японців на Перл Гарбор в 1940 ю., щоб не компромітувати деяких визначних урядників.

ПІДВИШКА ПЛАТИ НЕ ПОСТАВЛЕНА В ПРОГРАМІ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Видвигнена делеґатами Конґресу Промислових Орґанізацій справа підвишки плати, як точка програми конференції капіталу й праці перепала на нарадах першого дня. Це сталося мабуть тому, що між самими делеґатами робітничих організацій нема згоди. Предсідник майнерської юнії Джан Дж. Луїс вийшов з гострою заміткою на адресу предсідника СІО Филипа Морея. Вчасі виборів до Комітету Проводу, Луїс дістав місце в цьому комітеті побіч представника Американської Федерації Праці Тамеса Кашена, предсідника юнії залізничників.

СТОЛИЦЯ СПАРАЛІЖОВАНА ПЕРЕВОЗОВИМ СТРАЙКОМ.

У Вашинґтоні вийшли несподівано на страйк мотормени в трамваях і шофери в автобусах. Пішло, як звичайно, за підвишку плати. Публика здивована страйком тимбільше, що це сталося першого дня конференції для мирового наладнання відносин між капіталом і працею. Уряд призначив посередника для переговорів між страйкарями і підприємцями.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИЗНАЧУЄ ДЕНЬ ПРИМИРЯ ДЛЯ МИРУ.

Президент Труман видав проклямацію до населення Америки в справі святкування Дня Примиря 11. листопаду. У проклямації сказано, що зогляду на це, що цього року ми святкуємо память героїв, які впали в останній війні, лицює нам „висловити вдячність за мир і наше бажання втримувати дальше приязні відносини із усіми народами". З повище поданих причин президен призначує деня 11. листопаду справі світового миру і проголошує його законним святом.

ЩЕ ОДИН ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО АТОМОВУ СИЛУ.

Сенатор Джозеф Г. Бол з Минесоти зголосив свій законопроект про контролю атомової сили, який має заступити законопроект Мея-Джансона, вироблений секретаріятом армії. Бол твердить, що перший проект є недемократичний і монополістичний.

Британці сподіються позички з Америки на засадах світового чартеру

Упродовж 2 останних місяців велися між Злученими Державами й Великою Британією переговори про устійнення засад для світового торговельного чартеру, який має бути предложений Організації Обєднаних Держав на весну. Після приняття цих засад Велика Британія надіється дістати позичку від Злучених Держав у висоті 4 біліонів долярів. У Вашинґтоні стало відомим, що упродовж найближчих 5 літ Анґлія не давалаб нічого на сплату позички, а щойно по тім прийшлаб сплата ратами з додатком 2%. Позичку, на підставі конференції з Бретон Вудс, Анґлія буде вживати не для закупна товарів у себе, але зо спільної скарбниці товарів по цілому світі, отже і зі Злучених Держав.

ВИБОРИ В БРАЗИЛІЇ ПРИЗНАЧЕНО НА 2 ГРУДНЯ

Усі політичні групи в Бразилії погодилися перевести вибори на президента дня 2 грудня, хоч кожний свідомий того, що вже нема часу якслід приґотовитися до виборів. Представники теперішнього уряду і домінуючі особи прийшли до такого вирішення тому, щоб не поширювалися підозріння, що теперішний уряд не хоче допустити до виборів. Зогляду на короткий речинець, лише 2 кандидати мають вигляди на вибір, а це ґенерал Едвардо Ґомез і ґен. Енріко Ґаспад Дутра.

„АРАБИ ОБСТОЮЮТЬ СВОЄ ПРАВО"

Арабське Бюро, утримуване в Вашингтоні урядами арабських держав Єгипту, Іраку, Лібанону, Савді Арабії, Сирії, Трансйорданії й Ємену, помістило в великих щоденниках оголошення під повищим наголовком, а в ньому подано претенсії сіоністів і арабські арґументи, які не годяться із цими претенсіями. Оголошення зачинається словами: „Декляраціа Балфура була одностороннім документом, яка не вяже арабів ні морально, ні законно".— Потім подана пригадка, що британський уряд скасував цю декляраціо так званим Білим Британським Папером з 1922 і другим з 1939 р.

У заключенню в арабській заяві міститься такий запит до американців: „Чи Ви хотілиб дати так званим бездомним і бездержавним жидам суверенну батьківщину у Вашому краю?"

Американські війська покинуть Китай, щоб не мішатись у цивільну війну

Щоб не казати про те, що в Китаю вже прийшло до згоди між урядом Чянг Кай Шека і комуністами, то дійсність така, що властиво замирення нема, бо всюди іде дальша боротьба за владу. Це пізнати найкраще в північній частині Китаю, де уряд Чянг Кай Шека повинен би перебрати владу, зокрема в Манджурії, з якої повинні відступити советські війська. Та всюди перешкодою стають комуністи, що вживають своїх військових частин на те, щоб самим захоплювати владу. Від якогось часу повели вони ще кампанію проти американської команди, що, як вони кажуть, має вживати американських вояків та американської зброї проти комуністів, а на скріплення влади Чянґ Кай Шека та Куомінтанґу. Отже виглядає, що в Китаю заноситься на нову горожанську, кріваву війну. Саме те є причиною, що, як подає Асошіейтед Прес з Чунґкінґу, американські маринарі готові цілковито покинути Китай, десь біля 5. грудня.

СОВЄТИ І АМЕРИКА РАДІБ СКОРО ВИЦОФАТИСЬ З НІМЕЧЧИНИ

Як би то дивно не виглядало ,але так є, пишуть американські кореспонденти з Берліна, що не тільки Злучені Держави, але й Совети, хотілиб обмежити свої окупаційні війська в Німеччині до мінімума. Проти цього є Британія, що заявляється за довгу і повну окупацію Німеччини. Совети кажуть, що їм треба робочих сил для хліборобства та промислу, а американці взагалі хотілиб якнайскорше вертати домів. Тому саме Росія і Америка хотілиб якнайскорше поставити німецьку центральну владу. Ще кажуть, що з усіх окупуючих сил Совети залишать найсильніші сліди на Німеччині, особливо, коли іде про парцеляцію великих земельних посілостей.

ЗАМОРОЖУВАЛИ ЖИВЦЕМ ЛЮДЕЙ ДЛЯ „НАУКОВИХ ДОСЛІДІВ"

Такого мали допускатись німецькі учені в концентраційнім таборі в Дахав на команду націстівської верхівки. Тепер ті учені зізнають, як страшно терпіли жертви цього нечуваного варварства, коли їх лишали нагими на морозі від 9 до 14 годин. Звіти про це здавали вчені самому Гімлерови, начальникови Ґестапа.

ІРЛЯНДІЯ Є РЕПУБЛИКОЮ, ЩЕ РАЗ ПІДКРЕСЛЯЄ ІМОН ДЕ ВАЛЄРА

Говорячи в справі резолюції, що счеркує право англійського короля назначувати дипльоматичних представників для Ірляндії, Імон де Валера заявив, що Ірляндія, хоч не ціла, але проте таки є републикою, не зважаючи, що того слова нема в її контиутції. Але, казав де Валера, слова того нема і в конституції Злучених Держав Америки, а проте ця держава є републикою. Ми, казав де Валера, є „стоваришені з Британською Спілкою Держав".



ДЕРЖІТЬ РЯД! КАЖЕ ПОЛИСМЕН ПІКЕТЧИКАМ.—Яких 3,000 страйкуючих зібралося в Філядельфії перед Дженерел Електрик Компані, домагаючись підвишки заробітної платні. Полисмени держать остільки порядок, що кажуть пікетчикам держати порядок, себто ходити рядом, а не осібняком.

МОЛОТОВ ЗАПОВІДАЄ, ЩО СОВЄТИ МАТИМУТЬ „АТОМОВУ ЕНЕРГІЮ ТА МНОГО ДЕЧОГО ІНШОГО"

Святкування Жовтневої Революції зачалося в Советах великою промовою, виголошеною в Москві на передодні торжества Вячеславом Молотовом, комісарем заграничних справ і, як заповідають, дуже можливо, наступником Сталіна. Молотов поклав у промові головну увагу на атомову бомбу і тих, що її посідають, хоч по імени не назвав Злучених Держав, що одинокі посідають повну тайну її виробу. Згадавши за Лондонську Конференцію, зазначив, що вона була невдачною, та підкреслив, що мир може бути вдержаний тільки при згідній співпраці Трох Потуг, себто Советів, Британії та Злучених Держав. Обговорюючи атомову бомбу, сказав, що вона не повинна бути нічим секретом, а коли іде про Росію, то вона скоро матиме до розпорядимости як атомову енергію, так і много інших річей. Вже тому, що атомова тайна не вдержиться, її не треба вживати для переваги в міжнародному життю, ні думати, що вона вже є забеспекою для справи вдержання мира серед народів, а страхом для агресорів. Теж сказав, що в світі ще далі залишилось коріння імперіялізму.

НЕ БУЛО СТАЛІНА.

Всі надіялись побачити в часі промови Молотова самого генералісиму, себто Йосифа Сталіна, про якого розгошено, що вернув з одномісячного відпочинку на Кавказі в повнім здоровлю. Та його не було серед совєтських дигнітарів та амбасадорів, яких обдаровано різними відзнаками. Тільки проголошено Сталіна почесним предсідником зборів та вислано йому привіт.

БУДЕ НА ПАРАДІ!

Юнайтед Прес подає, що заповідають, що Сталін буде на традиційній параді, яка відбудеться, як кожного року так і тепер перед Кремлем, на славній Червоній Площі.

ПЕРЕМОГЛА — ГОЛОВНО СОВЄТСЬКА АРМІЯ!

Таке сказано про другу світову війну в деннім приказі армії, проголошенім в Москві знагоди 28-річниці Жовтневої Революції, яку святкують тепер в листопаді, згідно з приняттям нового календаря.

ВОЄННІ ЗЛОЧИНЦІ В ФІНЛЯНДІЇ.

Теж і в Фінляндії відбудуться суди над военними злочинцями. Зачнуться вони в половині листопаду судом над бувшим премієром Рісто Риті та міністрами, членами його кабінету. Судитимуть їх за співпрацю з німцями, згл. за договір, заключений з націстівським міністром закордонних справ Рібентропом, а далі за війну з Росією.

ПЕРЕМИРЯ З ІТАЛІЄЮ — БЕЗ НЕСПОДІВАНОК.

Довгий час було багато мови, чому це Аліянти не проголошують тексту перемиря, заключеного з Італією перший раз 3. вересня 1943. в Сицилії, а потім доповненого 29. вересня 1943. Тому, що не проголошувано документів, загально сподівались, що там певно є якісь тайні клявзулі, які не хочеться передвчасно виявляти. Та тепер, як ті документи проголошено одночасно в Вашинґтоні, Лондоні та Римі, ніхто не знаходить в них нічого особливого. Перемиря подібне до інших того роду договорів. Одно тільки впадає в очі: „Нема в перемирю слів „безумовна здача". Теж пізнати з документів, що маршал Бадольо протестував проти клявзулі, що обговорює судьбу італійської воєнної та торговельної фльоти. А щодо інших точок, то можна сказати, що многі з них не були цілком виконані збоку Італії, а Аліянти не настоювали, щоби форсувати їхне виконання. Практичне значіння проголошення тепер хіба таке, що тепер Аліянти звільнили Італію від контролі над її валютою, але те краєви наразі не помагає, а хвилево може й зашкодити. Та фактом є, що Італія може тепер видавати свою самостійну валюту і відповідними фінансовими реформами привернути лірі певну вартість, а тої вона тепер не має.

ЧИ ДІЙСНО ОПУСКАЮТЬ?

Вже кількома наворотами подавано від довшого часу, що советські війська опускають Чехословаччину, теж на просьбу чехословацького уряду. Те саме проголошують в Лондоні й тим разом.

КОМУНІСТИ ЗИСКАЛИ.

Таке подає Юнайтед Прес з Праги про міністерський „переворот", коли один кабінет зрезиґнував, а другий зараз наступив зо зміною тільки — двох міністрів. Та це сталося під впливом комуністів, які заважують. В міністерськім кабінеті мають комуністи чотирох міністрів але вони займають впливові місця: міністерство внутрішних справ, інформацій та шкільництва.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРАЦЯ і КАПІТАЛ НА НАРАДАХ

Гітлер голосив, що полагодив усі робітничі справи. Полагодив теж і справи капіталістів. Усіх погодив. Усім робітникам дав працю. Усім капіталістам запевнив зиски. І так перемінив вкінці усю державу в таку „ідеальну", що стала наділі одною великою тюрмою з членами націстівської партії як поліцаями і катами.

Наводимо Гітлєра тільки на те, бо всі ми свідками, до якого упадку довів того роду режім навіть і великий нарід, навіть і багатий край. Ґебельс писав і через радіо проголошував, як вище стоїть Німеччина з своїм режімом від Злучених Держав, з їхнім безробіттям, з їхніми страйками і робітничими заворушеннями.

Але те саме переповідано в іншій формі теж і з Москви, теж через пресу або радіо, або через одне і друге. Навіть не так ще давно звертала совєтська преса спеціяльну увагу на численні страйки в Америці, на безробіття і робітничий визиск, очевидно в протиставленню до „ідеального" ладу в Совєтах, де всі працюють, де кожного жде праця і відповідна заплата . . .

Отже в нас, в Америці, нема й щодо праці й заробітної платні такого „ідеального" стану, як був у Німеччині за Гітлєра, чи який є в царстві Сталіна. У нас є постійна боротьба робітників за щораз кращі умовини праці. У нас є твердий, а часто навіть дуже *дурний спротив капіталістів проти тих кращих умовин.* Через те ось та боротьба прибирає нераз такі розміри, що вона стає небеспекою для цілої держави, для цілого загалу. І прибирає нераз такі форми, що еґоїстичні інтереси одної чи другої ґрупи, а часом і обидвох разом, просто потрясають цілим загалом. Так воно бувало і на таке навіть заноситься тепер, себто в такій хвилині, коли ми взялись вилікуватись з воєнних ран у себе в дома та ще хочемо помогти й іншим у світі піднестись з упадку.

Та в демократії є віра в те, що всі такі непорозуміння між людьми і ґрупами, а тут між робітниками і капіталістами, можна таки полагоджувати демократичним способом, розговорами між обидвома сторонами, обопільним вирозумінням, обопільними уступками. І для такої саме цілі зібралися тепер у Вашинґтоні добровільно представники праці й капіталу, щоб знайти заради страйкам і перервам в нашій продукції, так потрібній тепер як для нас, так і для цілого світу. Сам президент повитав ці наради і підкреслив, що за ними слідить уряд і весь загал.

Що більше: За ними слідить цілий світ. Це демократія виставлена у нас на велику пробу. Це іде про добровільну розвязку одної з найтяжчих проблем у державі з капіталістичною господаркою, приватним підприємством та індивідуальною ініціятивою. Президент Труман дав до зрозуміння, що демократія мусить тут знайти розвязку, як не при добровільних переговорах праці з капіталом, так — в конґресі.

Потреба реформи в робітничих юніях

Ствердження, що багато робітничих юній попало під диктатуру комуністичних наємців, треба розуміти так, що многі американські юнії перестали бути орґанізаціями для поліпшення добробуту робітника, а зате стали орґанізаціями політичної сили. Затрималася лише назва юнії, а наділі ці орґанізації зачинають набирати вигляду Тамані Гол у Ню Йорку або інших політичних машин, які вже вчасти перевелися в Америці, а вчасти кінчать своє існування. Коли робітничі юнії мають сповнювати свої засадничі цілі, вони мусять перейти якусь реформу. Така тепер думка в тих, що є за справжні робітничі юнії.

Це не справа одного року ні однієї людини. Тут іде про добро загалу, коли приймемо засаду, що загал населення в Злучених Державах це робітники і що більшість робітників просто мусить належати до юнії, як хоче мати працю.

В чому полягають недомагання юній?

Звичайно буває так, що нелегко стати членом юнії, хоч від робітника вимагається членства в юнії. Перешкодою буває звичайно велика вступна оплата. Ціна $50 на вступі це ще низька ціна. Буває по $150, по $300, а з початком війни телеґрами принесли навіть аж таку вістку, що юнія шклярів, яка вставляла шиби у бараках в стейті Мериленд, поставила ціну $1,000 вступного. Очевидно, що такої ціни не міг заплатити робітник, отже юнія давала йому „право до праці" за оплатою по $10 денно. Вступне є такою перепоною, що не знати як, погодити з ним робітничий інтерес. Хай буде, що часом робітник може сплачувати вступне ратами, то насувається питання, пощо така висока ціна вступного, яка ограблює робітника наперед, заки він ще встиг заробити?

Коби на вступнім кінчилося! А то приходить ще членська вкладка, всеодно, може і не дуже велика, от по $2—$3. Одначе, коли вона получена з оплатою вступного на рати, то вона позбавляє робітника значної частини заробітку. Крім цього, бувають звичайно надзвичайні додатки, як от: на поміч еспанським льоялістам, на поміч революційним силам в Італії, на закупно віллі для предсідника юнії коштом пів міліона долярів у Фльориді, на Комітет Політичної Акції для переведення виборів і т. п. Отже що остається робітникови із підвишки, яку вибore юнія для нього, а властиво, хто то цю підвишку дістає?

З нагоди страйку Міжнародного Товариства Докових Робітників у Ню Йорку сперед 3 тижнів ґазети багато розписувалися про це, що Джозеф П. Райен, предсідник цеї юнії від 1927 р., був вибраний в 1943 році досмертним предсідником з платнею $20,000 на рік. Подібні платні побирають і інші предсідники юній, як про це час від часу припадково виявляється, бо нема способу устійнити, хто з них і яку плату побирає.

Якуж силу мають поодинокі члени в юніях?

Треба сказати, що є багато юній, які мають демократичний статут і там можна елімінувати або запобігати надуживттям навіть за інтервенцією одного члена. Але в таких юніях нема теж виборчих махінацій і міністеріяльних платень для урядників, як це буває у згаданих великих юніях. Та про такі юнії тут не говоримо, а про ті, де діється інакше.

Упродовж останніх 4 років Союз Громадських Свобід студіював практику й статути робітничих юній і ствердив, що **в засаді юнії є недемократичні.** От останнього місяця Союз Громадських Свобід виступив в обороні члена з Братства З а л і з н и ч и х і Корабельних Службовиків, який процесує свою юнію за приняття його наново в члени. Його виключили з членства в юнії за те, що він перед юнійними виборами видав летючки з критикою уряду юнії.

Цей випадок не є відокремлений. Член юнії, який відважиться критикувати уряд юнії, тратить членство, а через те він не може дістати праці в своїй професії, бо юнія має умову в контракті з підприємцем про так звану „замкнену робітню", тобто, що підприємець не сміє приймати до праці неюнійних робітників. Викинений робітник не може добитися справедливости в юнії на підставі статута, а коли хоче йти на судову дорогу, то на те не має грошей. Коли навіть і має гроші, то кошти будуть такі, що йому економічно це не виплатиться, бо тимчасом він позбавлений праці і зійде на біду. Раз поставлений на „чорну лісту" робітник в юнії стає предметом нагінки юнійних урядовців, мусить щезнути з овиду та перенестися до далекої місцевости і ще підовчитися іншої роботи ніж та, яку він досі виконував.

Тепер вернімо до платні урядників. Коли міністри великої держави, от хоч би секретар Злучених Держав, на підставі закону з 1942 р. побирають річно по $15,000, то їх платня зареєстрована прилюдно і діяльність кожного секретаря контрольована не лише конґресом, але й цілим населенням через пресу й інші засоби прилюдної опінії. Колиж предсідник чи інший урядник робітничої юнії побирає міністеріяльну платню і виконує роботу, яка не вимагає ні тисячної частини такої відповідальности, яку має міністер, то навіть член юнії не має права контролі над юнійним урядником; якже відізветься, то його зате можуть карати виключенням, а це значить тільки, що примусовим безробіттям із усіми наслідками, які з цього виходять.

Це є лише зразки юнійних практик, про котрі Союз Громадських Свобід каже, що вони панують **засадничо,** тобто зправила в робітничих юніях.

Виходить питання: Що то з тим усім зробити?

Практика показує, що член юнії одинцем є безсильний. Значить, що до помочи йому мусить станути закон про робітничі юнії, який передбачував би такі й подібні практики і забеспечав члена перед надужиттями юнійних верховодів — що то їх звичайно називають „босами". Цього вимагає засада американської демократії і найпростіша справедливість.

Микола Чубатий.

Заокеанські українці та модерна українська культура

I.

Оскільки ще впродовж теперішної заверухи щось у світі основно не зміниться, на що по всім знакам на небі та на землі не заноситься, то політичне положення українського народу устабілізується мабуть на нові десятки літ. Не слід безнадійно чорно дивитися на майбутність українського народу. За тисячу літ свого іствування український нарід виказав так багато життевої сили, а за останніх 30 літ зробив такий великанський поступ наперед, що нам треба вірити, що еволюційним шляхом він дійде до свого права господаря на рідній землі, не зважаючи на всі пляни та бажання російсько-совєтської окупаційної влади.

Найважніша нині річ, щоби український нарід зберіг свою фізичну субстанцію та українську духовість, бо якраз в цю останню сторону вже бють і будуть ударяти всі атаки окупаційної влади. Колись, за царату, була девіза: одна віра, один цар, одно атечество. Синтезою тої релігійно-царсько-московської саламахи мав бути „один русскій народ", що мав таким чином повстати.

В тім напрямі, щоби дати Росії одну віру, щоби зберегти єдиновладство царя та єдину неділиму Росію, ведено цілу політику за царату, як у церкві, так і в школі й в цілому публичному житті.

Чи осягнула Росія свою ціль? Не можна сказати, що так, але так само не можна сказати, що їдь царсько-російської ґанґрини не надпсувала душі поважної частини українського народу. Боротьба за незалежність (1917—1921) дала найкращий доказ, що так як за Мазепиних часів, так і за наших, поважна частина малоросів помагала і помогла москалям усадовитися в Україні.

Тепер йде той самий наступ на душу українського народу, хоч під іншими кличами. Тепер вже православія заступив здебільша комунізм, хоч й старе московське православія ще не цілком пропало. Замісць одного царя говорять тепер про єдине сонінко Сталіна, про одну партію для цілого Союзу. Повернуло наново до своєї чести, „атечество" під назвою „совєтської родіни". Повернула й та сама ціль — один народ, тільки що нині прозвали його радяським народом, хоч радянський та російський у практиці це одно й то саме тай уживається всуміш.

Способи русифікації української душі підібрані тепер дуже хитро, бо большевики ніби полишили українську мову, натомісць тоюж українською мовою подають московський зміст, московський спосіб думання, російський патріотизм, російське легковаження усього, що у к р а ї н с ь к е, рідне. „Культура в Україні має бути українська формою, але соціялістична змістом", голосять червоні росіяни. Іншими словами, тільки форма, себто мова має бути українська, але душа культури, яку втискають українському народови на кожному кроці має бути не українська. Ця культура має бути — кажуть — соціялістична, міжнародна. Та яка має бути ця соціялістична культура, це залежить від Москви, бо Москва нині для комуністів є Римом. В той спосіб на десятки літ український нарід буде в школі, у клюбі, в юнії, в кіні, в пресі, одним словом у цілому свому житті заражуваний неукраїнською культурою, подаваною з Москви.

Московський духовий світогляд вже від років втискають в душу українця комуністи. Його можна стрінути на кожному місці і він затроювати буде український національний орґанізм тим більше небеспечно, що неспостережено. Українська мова буде тим середником, що заслонювати буде правдиву небеспеку збоку нового культурного наступу Москви на душу українця.

Українська культура останних 25 літ.

Перед першою світовою війною не було надії ще одної української національної культури в модерному розумінню. Галичина мала величезні заслуги для розвою національної свідомости українців, але проте Галичина була загумінком, малою частиною України. Вся українська галицька культура була культурою одної провінції, сильно відсталої від материка — Великої України.

Так само було і навпаки. Велика Україна це був до деякої міри свій власний український світ. Таким самим малим світиком була для себе навіть мала Буковина.

Хто в Галичині читав київський щоденик „Раду"? А хто її читав, то це чи друге не розумів. Так само було з львівським „Ділом". Придніпрняці по вибуху російської революції признавалися, що не розуміли добре „Діла", печатаного у Львові.

Та часи по 1917 році в незвичайно скорім темпі стали засипати культурну прірву поміж двома частинами української землі. Повстання української держави та практичні потреби школи, уряду, війська змушували поробити основні студії над витворенням одної української літературної мови, одного правопису, одної граматики, і одної термінольоґії для різних ділянок людського знання, тощо. Результати в цім напрямі були надзвичайні. По моїй думці, найбільший осяг української культури за останніх 25 літ це було витворення одної української літературної мови. Річ природна, що нею не могла бути ані мова галицька, нею теж не могла бути мова Поділля чи Києва; нею стала мова посередна, створена такими знавцями мови як збоку західних українців. С. Смаль Стоцький та В. Сімович, а збоку східних українців о. Синявський, о. Курило, А. Кримський, П. Бузук та інші. Десятки наукових мовознавчих розвідок, ряд конференцій, наукових дискусій на тему мови поміж глибокими фахівцями вкінці довели до того, що повстала одна українська літературна мова. Певно, що галицького провінціяла спід Радехова чи Калуша, Камінки чи Самбора могло разити, що зникло десь галицьке „позаяк, понеже, супруга" і тощо. Його разило, що появилися нові слова — майбутність, минуле, прийдешне, лаштувати — одначе не табака для носа, тільки ніс для табаки. І галицький провінціял мусів зрозуміти, що поза галицьким загумінком є Велика Україна, а літературна мова мусить бути комбінованою мовою великої української землі з одного боку, а теперішнього і минулого української мови з другого.

Українська літературна мова стала тепер мовою барвистою та багатою. Ціла низка слів стала вживатися в кількох варіянтах. Могло так само добре бути „нехай" як і „хай", „щоби" і „щоб". Українська мова, як кожна модерна мова у своїм дусі, стала прибирати цілий ряд нових слів, з чужих мов і створених мистцями слова. Ці слова творяться нині і творитися будуть, бо раз мова приняла розмах розвою, так і вона не може засклепитися на Котляревськім, ні на Марку Вовчкови, ні навіть на Шевченкови. Українська мова вже має за собою цілу ґалерію прекрасних модерних письменників, що творять нові слова, фрази, бо і так бути повинно. Українська мова має аспірації так само дійти до пів міліона слів як анґлійська у великім Вебстері.

Того всього галицькі провінціяли не могли спершу зрозуміти. Збоку старших можна було стрінутися з опором. Новий правопис без „ї" з двома точками, чи українець з малим „у" на початку, виводив заскорузлих галичан з рівноваги, але вкінці всі погодилися з тим, що впали культурні кордони поміж західною та

ОЛЕКСАНДЕР ЛУГОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

107) ——

Два тижні вдалося мені попрацювати в кравецькій робітні одного добродія. Працювало нас кілька українських дівчат, пять чи шість дівчат інших національностей. Забігали часто всякі „сейлсмени". Народ вони хитрий, пнуть до свого повільно й підступно. Про умови праці в кравецьких робітнях розповідала мені моя господиня ще в Квебеку. Гарній на вигляд молодій дівчині працювати там не можливо. Спочатку, звичайно, вміють вдавати, чемні аж до пересади. Чемні, поки не оплутають дівчини своїми сітьми, наче той павук необережну муху. Мене все допитували, чи маю „бой френда", добивалися, щоб пішла з ними на обід, на вечерю, чи до театру. Відмовлялася, бо знаю, що без користи для себе ніхто нічого не дає, а подруге — не привикла, щоб за мене хтось платив. До пересади хвалили тоді мій розум, красу, поставу. І в той же час пожадливим оком гандляра споглядали на мене, просто гидилася їх ласого зору. Через кілька днів пропонували мені стати моделькою, обіцяли подвійну платню. Я відмовилася. На те місце стала інша, дочка поважних родичів. Через тиждень її світлини, голої, вже курсували по Канаді. А мені дали зрозуміти, що в кравецькій робітні я не працюватиму, мовляв — занадто повільна, не виконую належної праці. Я розуміла справжню причину отої моєї повільности. Без слова забралася, бо щож мала діяти? Багато чого побачила я у тій робітні!... А певно ті самі умови і в кожній іншій. Адже криза, кожна робити за щобудь напрошується! Ну й працюють новітні білі невільниці, мусять виконувати кожну забаганку працедавців. Не виконуватимуть — не працюватимуть!... Виконуватимуть — їхній гріх раніше чи пізніше стане прилюдним. Скаржитися нема кому і нема як. Стає людина посміховищем. Мабуть це причина, чому у цих краях часто-густо кінчають самогубством молоді дівчата, спеціяльно міські робітниці.

На весні минулого року вернулася на фарму. Не багато запрацювала, та вернулася такоюж, я квиїхала. Батько трохи викорчував в осені, трохи на весні. Засіяли вівсом і пшеницею вже зо шістьдесять акрів. За літо викорчували вдвох знов з двадцять акрів. Світ починав мені ясніщати. Але... За мої гроші купив батько третього коня. Я казала купити хоч старого, вже навченого. Батько купив такого, що не бував у запряжці, думав при старій парі його навчити. І від того коня на той світ пішов...

В косовицю запряг „бронкса" до косарки. Цей чогось перестрашився, крутнув в бік. Батько вилетів з сідження, попав під ножі. Коні тягнули його трохи не гони. Ножі потяли ногу, бік, руку й плече, жах було глянути. Батько помер до трьох днів. Прохав мачухи не кривдити мене. Мачуха й обіцяла, справді, ніби трохи подобріла. Помираючий батько всеж їй не вірив. Якось на самоті сказав мені випороти, вже не знаю як заховані від мачухи чотири десятки, зашиті на грудях убрання на чорні дні. Це все, чим я з батьківщини скористалася.

На зиму приїхали обі мачушині танцюристки, одна з поганою хворобою. Місце їй було у заведенні для таких хворих. Мачуха про те й слухати не хотіла. Довідалисяб люди, насміхалисяб. Взялася лікувати дочку одній їй знаними ліками. Моє життя з хворою на таку слабість людиною — можеш собі уявити. Нахаба скрізь лізла, вбиралася в моє шмаття, начеб хотіла мене навмисне заразити. Хотілося не раз зголосити про слабість поліції. Але як зголосити? Пост кінної поліції від нас миль за двадцять пяти, а писати, так від поштаряж довідаються. Мусіла терпіти!

Тимчасом унадився до нас старий, років сорок пять гомстедник. Випивав з мачухою, — я думала, що він залицяється до неї, чи до котрої танцюристки. Аж почула, що то мене хочуть збутися з хати. Відмовила навідріз, висміяла. Проминула Пилипівка. По Різдві старий не на жарт причепився, не давав ніде проходу. Мачуха дерев'яною пилою пилила, дочки собі. Табо й малі від них не відставали. Кожний кусок хліба кісткою застрягав поперек горла. Зайду в стайню, заздрісно на кожний гак, на кожний мотуз дивлюся! Хвилина муки і по всьому! Щож... не ставало відваги! Виплачуся між кіньми і трохи відійде.

Опісля рішилася. Чиж мені пропадати за отим старцуном? Піду в світ, проживу якось! Шкода батькових, хоча й невдячних, дітей ставало, Всеж таки рідні вони й мені. Надумалася витримати до весни, тоді забратися. Хлопчаки, якось неділею, пішли на зайців сильця ставити. Пішли в ліс і певно заблудили. Знайшли їх аж четвертого дня замерзлих...

(Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ПОШУКУЄМО 344 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

164—166) Василь Пуйда, імпортер товарів, Ню Йорк, Н. Й. .... $ 300.00
Попередно проголошено 16,350.00

Разом $16,650.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше – просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA
P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Литовці тримають палець на живчику народнього життя.

Наші громадяни литовського роду ведуть працю анальоґічну до українців в справі своєї батьківщини. Їм на стільки це лекше,що обороною литовської справи займається ще литовський посол, котрий має свою резиденцію у Вашингтоні. Ось недавно перечитала філядельфійська литовська громада лист, який литовський посол п. Павло Задейкіс вислав до редакції ґазети „Стар" з протестом проти цього, що большевики вважають Литву за свою провінцію.

При цій нагоді п. Задейкіс пригадав, що то виробляють советські „освободителі" з литовцями. Пише, що советська Росія винищила 400,000 литовців, а це велитенська втрата в такім нечисленнім народі, як литовці. Пригадав також читачам про це ошуство, якого допустилися большевики при так званих „вільних виборах", переведених большевиками в Литві в 1940 році. Згадав і на святочну деклярацію американського уряду з 23 липня 1940, що не признасть ніякого уряду, накиненого комусь силою або самою загрозою сили, як це сталося на Литві.

Громадяни литовського роду слідять із запертим віддихом за долею рідного краю і разом з іншими народами советського царства ждуть кращої долі для їхнього матірного краю.

К. Відікавскас.

східною Україною і мусить бути одна мова українського письменного світа та один правопис. Хто тої мови не знає, хто не знає того правопису, то неграмотна людина. Так є у всіх передових народів світа.

Молодь приняла уніфіковану літературну мову з ентузіязмом як висловник всеукраїнства. По сільських читальнях стали творитися гуртки селянських хлопців для вивчення української літературної мови. В той спосіб нова уніфікована українська літературна мова затриюмфувала. Під оглядом мови ми стали справді модерною нацією. Нині вже часопис чи книжку видану в Харкові читає без трудноців хлопець спід Коломиї, і навпаки. А це хіба великанський осяг.

Думав хто інакше, так остав серед того кипучого моря нового життя спершу диваком, а згодом неуком, бо введення нового правопису, нової літературної мови до школи зробили з них одиноко коректну українську мову та одинокий коректний український правопис. (Докінчення буде).

БРУКЛИН, Н. Й. (САВТ).

Вечір Перемоги.

Так назвав наш місцевий Українсько-Американський Допомоговий Комітет принаття, уладжене з нагоди приїзду наших вояків-ветеранів після перемоги домів. Приняття відбулося в неділю 21. жовтня вечером в салі нашої церковці св. Миколая при 19 вулиці. Прийшло повно людей, а по середині засіли наші ветерани. Як лише заграла на фортепіяні дочка голови Комітету пані Меріон Форд Американський Гимн і присутні встали на знак пошани, то тим настрій став бадьорий. Потім місцевий парох о. д-р Д. Ґулин провів молитву, а по перекусці голова Іван Гулей розпочав другу частину вечора, покликуючи на першого промовця загально знаного професора Миколу Чубатого. Д-р Чубатий дуже сердечно промовив до громадян і до ветеранів, щоб продовжували розпочату нашою Америкою визвольну роботу для цілого світу.

Потім гром. П. Сокальчук з Ню Йорку промовив від Обєднаного Комітету з Ню Йорку та запросив громадян і ветеранів на віче на 28. жовтня. Знову гр. Гулей промовив до ветеранів та візвав їх до заложення свого посту і до перебрання громадської праці в будучности. Іменем вояків промовляв лютенант Володимир Рибка, заповідаючи зібрання ветеранів і уладження другого вечерка вже з більшою участю вояків. Д-р С. Демидчук промовляв про потребу допомоги почім переведено збірку на потерпівших у війні і зібрано $207.

Саме тоді прийшла на салю пані Іванна Бенцаль, голова жіночого комітету, що займається пакуванням і висиланням одіжи з нюйорської складниці для українців в Европі. Вона дуже інтересно представила безплатну працю жінок і візвала до помочи в цій праці місцеве жіноцтво.

Кінцеве слово сказав о. д-р Ґулин, вказуючи на потребу праці жертв і гуртування, почім відспівано Український Гимн. Старші почали розходитися, а молодь станула до товариських забав.

Василь Мисик.

ЖАРТИ

Пластичне начиння.

Нам обіцюють, що незабаром дістанемо вже начиння з пластиків. Отже чарки, тарелі, миски, навіть і ложки та вилки не треба буде після втирання нести до шафи, а можна буде просто туди кинути — оповідає приятель.

— Ба, алеж жінка тоді не буде жалувати тарелів і твоя голова буде частіше наражена ніж тепер — остерігає другий приятель першого.

ТАЄМНИЦЯ РОЖЕВИХ КВІТІВ

2)

Я зупинився й нерішуче підійшов до дверей. Стукати? Руки затерпли. Покласти жінку на землю? Шкода було переривати з інтимністю, з близькістю жінки, котру, як мені здавалось, я вже кохав.

Вдарив ногою в двері, — раз, знову, ще декілька разів.

Проминула хвилина напруженого чекання. Млосного й повного невідомости. Хто нас зустріне? Мене огорнув жаль. Розмріявся ти, мій друже, і даремно. Адже все це тільки мрія. Зараз відчинить двері чоловік цієї жінки, ти передаси йому, законному володареві, істоту, що стала дорогоцінна для тебе, і підеш собі додому, самітний і непотрібний, в невеселу свою кімнату, аж на околицю десь там за Клепарівською вулицею. А сьогоднішній вечір, зустріч—тільки епізод, який принесе тобі гірке розчарування.

Ударив ще раз ногою в двері. Та цей удар був слабкий, звук зовсім розтанув у нічній мряці. А я готовий був так стояти біля дверей і чекати, як жебрак, щоб тільки продовжити чарівну мрію.

Та ось почув, як з середини хтось підійшов до дверей і дзвінким, може навіть дівочим голосом, запитав:

— Це ти, мамо?

Я остовпів. — Тим гірше для тебе, мій друже, — подумав я. — Багато мріяти — шкідливо. Пане мрійнику, передайте вашу дорогоцінну істоту іншим. Мерщій одягніть капелюх і швидче додому. У вашому розпорядженні залишилось пять хвилин, після чого настане поліційна година.

Боже мій. А моя мрія — так я називав у думках своє перебіжне щастя — знялась угору, як зграя білих лебедів, проказала мені на прощання слова ніжного кохання й полетіла у казкову країну, про яку я все життя марив.

— Мама, це ти. — Знову продзвенів голос, і двері широко відчинились. Я несміливо ступив уперед у смугу приглушеного маскованого світла, що падало з передпокою і освітлювало падаючі сніжинки. — Боже мій. Мамо, що це значить. — І дівчина кинулася до мене, до жінки, що я її обережно тримав на руках.

— Заспокійтесь, панно, з вашою мамою нічого страшного не трапилось.

— Так, так, Одарко, пан каже правду, — тихо докинула вона.

Спочатку я зачекав, коли панна Одарка зачинить вхідні двері, а потім слідом за нею ввійшов у яскраво освітлену вітальню. Одним поглядом побачив усе і, не питаючи нікого, попрямував до канапи, куди обережно посадив матір юної дівчини, що нас зустріла. Вдвох з Одаркою ми почали звільняти паню Христю (я тільки тепер запитав, як її звать) від верхнього одяго — плаща, шапочки. І я побачив дивної краси ще молоду жінку.

Де я її раньше зустрічав. Я почав згадувати людей і зустрічі. Та вона завжди мешкала у Львові, а я раніш ніколи тут не бував. Вже потім, ранком другого дня, коли я з розбитим серцем покинув назавжди їхній дім, я якось так багато пережив за ніч — тільки тоді я згадав, де я її бачив.

Памятаєте ви портрет нашого поета - мистця, Михайла Жука,—портрет артистки У., виконаний силуетною композицією. Рух голови, шиї і вперед простягнуті долоні рук створювали там домінант інтимного, чудесного. З допомогою туші й акварелі Михайло Жук створив мистецький шедевр незвичайного психологічного малюнку, в якому розкривається цілий світ тонких відчуть. І все це подається на фоні орнаменту—степу, колосків пшениці й моря — безкрайнього, що розкинулося широко аж до самого обрію, а в небі — хмарки, що пливуть, і чи то лебеді, то чайки, а може й журавлі, що відлітають. Два заходячі сонця, символічні і величезні, як казкові міражі, сяють над степом, над морем і над жінкою з назад відкинутою головою, з багатообіцяючою пристрастю на обличчі і напіввідкритих очах і з простягнутими долонями рук, жестом, в якому було стільки благання про щастя.

Я бачив перед собою матір і доньку. В повному розквіті краси і придатности жінку і юну, як ранішня квітка, дівчину.

До першої мене вабила інтимна близькість, що нас своїм чаром уже обгорнула, а до Одарки—захоплення чудесним створінням божественної природи. Розгублено дивився я на обох жінок і думав сумну думу: я тепер безпритульний мандрівник, який живе сьогоднішнім днем. І що ці дві жінки, які випромінюють тепло і затишок, для мене далекі, що тільки випадкова зустріч зеднала нас і що завтра я знову буду самітний у своїй кімнаті на околиці великого міста.

Одарка в цей час зняла з матері черевики, панчохи, оглянула ушкоджену ногу. Там, де був вивих, вона приклала холодний компрес, щоб цим запобігти запаленню, а ранком буде викликаний лікар, який вже й подасть грунтовну допомогу.

Пані Христя не могла ні ходити, ні пересуватися, а втім говорила, що почуває себе добре, заспокоювала розхвильовану Одарку.

— Все це дрібниця і до весілля загоїться.

— До якого весілля? здивувався я.

— То я пожартувала, — відповіла пані Христя, — пригадалась народня примовка.

Одарка розсміялася, але потім якось пильно почала приглядатись до мене, нібито в чомусь підозріваючи. Про це я потім від неї самої довідався.

Коли Одарка, виходячи, то в кухню, то в передпокій, залишала нас віч-на-віч, пані Христя була задумлива і замріяно дивилась у перед, ніби нікого не бачила. Вона була із своїми думками. А потім раптом, начебто відганяючи якусь одну гадку, що непокоїла її, мило усміхаючись, розпитувала мене про рідне місто, що я його кинув, подаючись на захід, запитала, хто така Леся із Букарешту, з якою я листуюся і якій я присвятив новелю. Вона просила говорити щиру правду. В присутності Одарки пані Христя спрямувала нашу розмову на інше. Питала, якого письменника найбільше я люблю. А вона любить поезію, — і тут же з великим почуттям продеклямувала ліричний вірш Олеся „Айстри".

Ця розмова вже відбувалася за столом в їдальні. Нас було троє, а посередині столу, що був накритий білосніжною скатертиною, у порцеляновому мистецького виробу вазоні, стояв пишний букет із свіжих рожевих троянд. Розпитуючи, я довідався що вчора Одарці поминуло шіснадцять років, що троянди — її улюблені квіти і що своє шіснадцятиліття вона не святкувала.

— На війні люди гинуть, я буду веселитися. Ні — це безсердечно.

Таку вона дала відповідь на моє запитання, чому не святкувала щасливу подію, яка в житті людини буває тільки раз.

(Кінець буде).

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОВЕЙ, Н. ДЖ. — Тов. Згода, від. 294, повідомляє членів, що збори відбудуться в суботу, 10. листопаду, в год. 8. ввечір, в гали де все. Просимо членів прийти на означений час. Довгуючих взиваємо заплатити довг, в інакше будуть суспендовані. Є багато справ до полагодження. — За уряд: І. Король, предс.; Д. Гуминюк, кас.; Я. Салій, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. Любов, від. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 11. листопаду, в год. 2. пополудні. Тому, що є важні справи д вирішення, просимо всіх членів явитися — За уряд: М. Дубас, предс.; А. Гарасим, кас. М. Ю. Сеник, секр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. Д., Виніпеґ, Ман. — Подайте хоч приблизно, коли було поміщене. Думаємо, що як було в нас, то певно було й в канадійських ґазетах, що Вам легко провірити на місці. Є так мало у нас сил, що просто неможливо перешукувати річник ґазети і шукати за адресою.

П. К., Філядельфія, Па. — Певно, що було би дуже гарно, колиб ми, так як жиди, могли зібрати, скільки було наших вояків в армії й чим і де вони відзначились і подали „в формі альбуму" президентови. Але хто це має зробити? Та чим коштом? Жиди вдержують тисячі платних осіб для такої пропаґандної й гуманітарної акції, а десятки тисяч помагають цій роботі. А в нас? Оскільки знаємо, то й в нас збирають подібні інформації. Теж і на віроісповіднім підкладі, як у жидів. Принаймні таке оголошується. То може згодом і ми зготуємо хоч щось подібне, що жиди зробили.

С. П., Алтуна, Па. — Допис одержали. Розуміємо Вашу добру інтенцію, але в „Свободі" є так, що про всякі того роду ювилеї містимо згадки тільки тоді, коли на них зібрано якусь жертву на гуманітарно-культурні наші цілі, чи на допомогу українському народови в Европі.

В. Ш., Дітройт, Міш. — Якщоб був допис, то він уже мусів би бути видрукований, бож віче було у вересні.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Укр. Січ, від. 39, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. листопаду, в 3. годині пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на час і вирівнати всі свої залеглости при кінці року — За уряд: О. Шмокалюк, предс.; В. Осохівський, фін. секр.; І. Каменюк, кас.; А. Яворський, рек. секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. — Збори Тов. Укр. Січ, від. 182, відбудуться в неділю, 11. листопаду, в годині 2. пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк. На порядку нарад є Тов. справи до полагодження, том упросимо членів прийти на збори. Довгуючих членів напоминаємо вирівнати свої залеглі складки, бо інакше будуть суспендовані. — О. Боднарчук, предс.; Г. Яськів, секр.

ТАМАСТОН, КОНН. — Тов. Укр. Січ, від. 421, відбуде місячні збори 11. листопаду, в 2. годині пополудні, в українськім домі., 91 Проспект ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. — За уряд: А. Береза, предс.; Т. Михньов, кас.; Й. Шеремета, рек. секр., 250 Prospect St., Thomaston, Conn.

КЛІВЛЕНД, О. — Тов. ім. Івана Франка, від. 334, буде мати місячні збори 11. листопаду, в 1. годині пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Подаємо до відома членам і членицям Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, що звичайні збори відбудуться в неділю, 11. листопаду, точно в годині 1:30 пополудні, в галі де звичайно. Взиваємо членів прийти на ті збори і вирівнати свої вкладки, також звернути тікети, що були вислані вам на зазаву 20. жовтня. Просимо не звертати білих тікетів (тільки зелені), бо Тов. тільки раз врік дає таку забаву. — А. Патра, рек .секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 11. листопаду, в годині 1:30 пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів явитись на збори, бо є важні справи до порішення. Також просимо всіх членів вирівнати свої вкладки і належитости. Члени, що будуть довжні на два місяці, будуть суспендовані. Кінець року зближається і всі рахунки мусять бути замкнені. Просимо членів не забувати організувати нових членів, а головно наших дітей. Організація все потребує молодої крови, тому і Союз бажає мати якнайбільше молодих членів. — За уряд: А. Бабій, Т. Песко, Р. Дмитрів.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома усім тим членам, що мають платити свої місячні вкладки, щоб прийшли і заплатили в неділю, 11. листопаду. Секертар буде в галі від 12:30 пополудні збирати вкладки. Зближається свято Різдва Христового і є звичай, що одні других обдаровують, а спеціяльно дітей і вже тепер дідуньо чи бабуня думають, чим обдарувати свою внучку. Я вам пораджу: найкращий дарунок зробите, коли візьмете полісу в Союзі хоч би тільки на $250. То вас не буде багато коштувати, чейже ще стати кожного $12.0 на рік, а дитина буде мати обезпечення. Ану, хто буде перший з таким дарунком. — І. Форись, пр.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. листопаду, в годині 2 пополудні, в У. Г. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Пригадуємо всім членам, щоб старалися платити на час. — За уряд: О. Запоточний, І. Рубльовський.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 10. листопаду, в годині 7. ввечір, в домі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Взиваємо всіх місцевих і позамісцевих членів явитися на ці збори, бо маємо кілька важних справ. — За уряд: І. Сорока ст., предс.; І. Сорока мол., кас.; А. Хромяк, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, відбудуться в суботу, 10. листопаду, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 2171 Вакелінґ ул. Просимо членів бути на цих зборах і заплатити свої вкладки. Хто бажає стати членом У. Н. Союзу, хай зголоситься на зборах. — За уряд: В. Питель, пр.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо членів Бр. св. Петра й Павла, від. 338, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. листопаду, в год. 2. пополудні, в Українській Гали, 213 Скунмекер Еве. і 2. вул. Просимо всіх членів прийти і заплатити свої місячні вкладки. — За уряд: І. Фаль, предс.; П. Янковський, кас.; М. Куць, секр.

ШУКАЮТЬ ОСІБ

Хто небудь, що знає, де перебуває тепер John Iwanectz, хай зголоситься до: John J. Johnson, 507 Bedford Road, Pleasantville, N. Y.

ПОШУКУВАННЯ

МАРТИНА Й ВОЛОДИМИРА ТЕРЛЕЦЬКОГО шукає д-р АВҐУСТИН ТЕРЛЕЦЬКИЙ. Писати:
Dr. AUHUSTYN TERLECKY
Munich — Bavaria, Dachauerstrasse 9
Bermany.

JOHN IWASZ
425 W. Narris St., Philadelphia, Pa. U. S. A.
якого пошукує син Петро, котрий знаходиться у Вансені в Німеччині.

ЗБІГЦІ в Німеччині шукають ТЕОДОРА СЕНЬОВА (сина Михайла Сеніва) з Мшан коло Львова, який має перебувати в Канаді, або в Ню Йорку. Шукає наймолодша донька його брата Івана, Мирослава. Голоситись:
JOHN KLODZINSKI
221 Ernst St., Rochester 5, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1277. Голос у пустині.



Тарзан передав Десію в руки капітана Веба, щоб він узяв її назад до цивілізованого окруження.

Коли він запримітив їх взаємне привязання, він сказав до Десії: „Може це він є тим, на якого ти ждала?"

Тепер Тарзан і Джена рішили відбути окружну дорогу домів через такі околиці, в яких вони ніколи не бували.

Аж одного дня вони почули перестрашений крик людини, змішаний з ревом льва.